

№180 (26632)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издается с 14 марта 1923 года

2026 азы 1 октябрь – кæфты майы 1 бон, цыппæрæм

Аргъ 10 сомы

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

2 БАСТДЗИНАЕДТÆ

Колумбийаг фыссæгимæ фембæлд

3 ЮБИЛЕЙ

Æнкъараг зæрдæйы рухсæссæг хъуыдытæ

4 АЛАГИРЫ РАЙОНÆЙ

Сывæллæттæ æмæ фæндаг

www.rastdzinad.ru
vk.com/club217633221
https://max.ru/id1504031916_gos

Ног нысантæ

Президенты фембæлд политикон партиты разамонджытимæ

Нæ паддзахад фæфидар кæныны хъуыдджы «Иугонд Уæрæсе» алкæддæр ахста сæрмагонд бынат. Нæ бæстæйы рæстæн, экономикайы, социалон къабазы размæццæн ахъазгæнаг вазыгджын уынаффæтæ хæссын дæр-ну æй арæх бахъуыд. Уымæ, хъуыддагтæ æнцонтæй лыг кæндзысты, загъгæ, ахæм ныфсытæ дæр адæмæн никуы æвæрдта. Ацы ныхæстæ загъта Уæрæсейы Президент Владимир ПУТИН политикон партиты разамонджытимæ фембæлды рæстæг.

– Ног равзæрст Паддзахадон Думæйы дæр афтæ кæй уыдзæн, ууыл зæрдæа дарын, – бафиппайдта Президент. Стæй загъта, «Иугонд Уæрæсе» иннæ фракцитимæ, раздæрау, æмархайд кæй хуамæ кæна, уый.
– Æвзæрстыты чи архайдта, фæлæ Паддзахадон Думæмæ чи нæ рацыд, уыцы партитимæ æмгуыстад дæр уыдзæн пайдайаг. Цы хорз хъæп-пæристæ сæм уыд, уыдонмæ хъæуы æргом аздахын. Афтæмæй, уыцы хуызы архайгæйæ æмæ, нæ бæстæйы фидæнмæ хæрззæрдæа чи дары æмæ йæ хорздзинадыл архайын кæй фæнды, уыцы политикон тыхтæ, структурæтæ æмæ гражданаг æхсæнад бау кæнгæйæ, арæст хуамæ цæуа нæ куыст, – загъта Владимир Путин.
«Иугонд Уæрæсе»-йы Сæрдар Дмитрий Медведев куыд фехъу-

сын кодта, афтæмæй парти йæхицæн фыццаг хæсæн æвæры Адæмон программæ æххæст кæнынæн законæвæрынадон бындуртæ аразын.
– Адæмы программæмæ хаст чи æрцыд, æппæт уыцы нысантæ дзуалп дæттынц, нæ бæстæйы размæ абон цы къуырцдзæвæнтæ æвæрд цæуынц, уыдон аиуварс кæнынæн. Уыдон баст сты экономикаимæ, социалон къабазимæ, демографиимæ, ахуырадимæ, æнæниздзинад хъахъхъæнынадимæ, регионтæн сæ рæстæн æмхуызон уавæртæ аразынимæ, технологон æгъдауæй Уæрæсе размæ ракæнынимæ, – загъта Дмитрий Медведев.
Йæ ныхасмæ гæсгæ, ног равзæрст Паддзахадон Думæйы «Иугонд Уæрæсе» ссæйраг æргом здахдзæн сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджытæн æмæ сæ бинонтæн

æххуыс кæнынмæ, стæй нæ бæстæйы историон территорияты рæстæмæ. Уыдонны рæст, Президенты уынаффæмæ гæсгæ, 2032 азмæ хуамæ сæмхуызон уа уæрæсейаг иннæ территорияты рæстæмæ.
Дмитрий Медведев Президентæн зæрдæа бавæрдта, иннæ политикон

партитимæ «Иугонд Уæрæсе» æмгуыст кæй кæндзæн, уымæй.
Æрæджы кæронмæ чи ахæццæ, уыцы æвзæрæн кампанийы «Иугонд Уæрæсе» райста æвзæрджыты хъæлæсты 58 проценты – раздæр чи никуыма уыд, уый бæрц. Уымæ, Владимир Путины уынаффæ æххæст кæнгæйæ, æвзæрæн кампаниимæ сæ 'ргом раздахын кодта сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджытæн. Афтæмæй, нæ хæстонтæй 50 адæймæджы систы фракцийы уæнгтæ Паддзахадон Думæйы.
Дмитрий Медведев бавдыста Вячеслав Володины кандидатурæ Паддзахадон Думæйы Сæрдарæй равзæрын фæндон. Уыцы фæндонны фарс рахæццæ нæ бæстæйы Президент Владимир Путин дæр.

ДЕДЕГКАТЫ Зæлиня

Хицауадæй

Ныхас – хуыздæр студенттимæ

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд республикайы культурæйы ахуырадон уагдæттæ – Культурæйы республикон колледж, Геритты Валерийы номхæссæг Дзæуджыхъæуы аивæдты колледж æмæ Дзанайты Азанбеджы номыл Дзæуджыхъæуы аивæдты училищайы студенттимæ.

Мадзалы ма архайдта РЦИ-Аланийы культурæйы министры хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг Губидаты Батрадз.
Иу хатт ма уын уæ зæрдыл æр-

Ацы аз мартыйы, Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæджы фæдзæхстмæ гæсгæ нысангонд æрцыд персоналон стипенди. Ныр дзы фыццаг хатт хорзæхджын æрцыдысты 12 студент. Фæсивæд зæрдиагæй фæныхас кодтой республикайы разамонæгмæ, фадат сын уыд фарстатæ йæм раттынæн. Сергей Меняйло арфæ ракодта стипендиаттæн æмæ сын загъта, дарддæр дæр сæ кхуы ногжы стырдæр æнтыстдзинæдтæ ахуырады æмæ сфæлдыстады куыд бафта, уый.
– Размæ цæуын æмæ бæрзонд нысантæм тырнынæй тæрсын нæ

хъæуы. Рæдыдтытæ æмæ зындзинæдтæй ма тæрсут – цард арæст цæуы рæдыдтытæй æмæ æнтыстдзинæдтæй. Уæрæхдæр кæнут уæ курдиаты арæнтæ. Разæй уæм æнхæлмæ кæсы даргъ, ирд æмæ цымыдисаг цард. Сымах равзæрстат сфæлдыстадон дæсны-йадтæ, уыдон хуымæтæг нæ сты, ис дзы быцæуархайд дæр. Мæ зæрдæа уын загъты, уæ уарзон хъуыддаджы хуыздæртæ куыд суат, уæ нæмттæ кæнд Ирыстоныл нæ, фæлæ æнхæхъæн дунейыл дæр куыд айхъуысой. Уый тыххæй та хъæуы фидар æмæ ныфсджындæр уæвын. Уæлахиз ут! – загъта Сергей Меняйло.

ХЪОЙБАЙТЫ Галинæ

Уæрæсейы хъæбатыртæ

Æппæт Кавказы хъæбул

Де Стъалы зæххонтæн уыд цæй æвгъау,
Уд уæлæрæты поджы тындæр хъуыд,
Ферттыгæта хæстоны бæрзонд æгъдау,
Знаджы ныфс йæ зыгъæхæрæй ссыгъд...

КАСАТЫ Батрадз

Знон Дзæуджыхъæуы, Намысы аллеей кадджын уавæры байгом кодтой сæрмагонд æфсæддон операцийы архайæг, Уæрæсейы Хъæбатыр Тыбылаты Мараты («Талибы») номыл цырт. Бирæ дзыллатæ сæркъуылæй лæууыдысты, уыдонимæ – Мараты хнонтæ, нæ республикайы разамынд, æфсæддонтæ, æхсæнадон организациты минаяерттæ æмæ дины куджытæ, скъоладзаутæ æмæ студенттæ, хуымæтæг адæм, – нæ бæстæйæн уæззау рæстæг йæ рагфыдæлты фарн чи равдыста, уыцы хæххон цæргæсæн йæ цыртты цур рухсæг загътынмæ.

Ахæм хъæбатыр, нæ фæсивæдæн фæзминаг фырт кæй схъомыл кодтой, уый тыххæй ныййарджытæн зæрдæбын арфæ ракодта нæ республикайы Хицауады Сæрдар Дзанайты Барис.

Абон дæр, сæхиуыл нæ ауæрдгæйæ, тохы быдыры Уæрæсейы сæраппонд нæ лæппутæ æвдисынц лæгдзинад. Знаджы ныфс сæттынц, цæ-

дзæн æнусмæ, – загъта Национ Гвардийы Цæгат Кавказы æфсæддон зылды командæгæнæджы фыццаг хæдивæг, инæлар-майор Козаты Павел.

Кæсæг-Балхъары Республикæйы цæрджыты номæй саударæн митинджы радзырдта Æдасдзинады Советы нымæрддар Казбек Тадуев.

Мах хыг кæнæм ирон адæмимæ. Уыцы-иу рæстæг стæм сæрыстыр, Марат æппæт Кавказы хъæбул кæй уыдыс, уымæй, равдыста лæгдзинад, куыд уарзын хъæуы Фыдыбæстæ, – загъта Казбек Тадуев.

Зæрдæмæхъаргæ ныхас ракодта Уæрæсейы Мидхуыддагты министрадæй Æфсæддон институты ветеранты советы сæрдар, отставкайы булкъон Му-

хæммед Дымов. Куыд загъта, афтæмæй Тыбылаты Марат уыдис ацы институты 2010 азы рауагъдон. Æмбырды ма раныхас кодтой Дзæуджыхъæуы Алайнаг епархийы сау-джын Герасим, мыггаджы номæй зæрдæфхæрдæй дзырдта Тыбылаты Батрадз, Мараты æфсымæры лæппу, Саратовы Дзержинскийы номыл æфсæддон институты фыццагæм курсы курсант Тыбылаты Аслæнбег. Тыбылаты Мараты номыл Ахуырадон центр «Диалог»-ы кадæтон къласы ахуырдауæгæ бакастысты æмдзæвгæтæ.

Æфсæддон оркестры цагъдмæ цыртдзæвæн байгом кодтой. Бирæ дидинджытæ йæм фæхастой адæм.

ГУГКАТЫ Жаннæ

Æмбырд

Фидыны нырыккон гæнæнтæ

РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар ДЗНАЙТЫ Барис видеобастдзинады руджы архайдта Цæгат Кавказы федералон зылды социалон-экономикон рæзты фарстатæм цæстдæрæг къамны ведомстваты 'хсан кусæг кторды æмбырды. Йæ архæйджытæ æркастысты фæрæзтæ кхуыты нæуæвгæйæ зилдх фæфылдæр кæныны фарстатæм. Сæрдаруæг дзы кодта УФ-йы экономикон рæзты министры хæдивæг Сергей НАЗАРОВ.

Æмбырды архайджытæ æркастысты, 2026 афæдзы æрдæджы бæрæггæнæнтæм гæсгæ, Цæгат Кавказы федералон зылды регионты æнæрмæджы хыгъд фæфылдæр кæныны хуынддагмæ стыр æргом здæхт кæй цæуы, уый тыххæй арæст цæуы хицаудзинады оргæнты, му-

ниципалон скондты, РЦИ-Аланийы Национ банчы хайад æмæ кредитон организациты æнгæм æмархайд.

– Электронон фидонтæ царды ныфидар кæныны куыст цæуы алы къабазы дæр – транспорт, ахуырад, туризм, культурæ, æнæниздзинад хъахъхъæнынад æмæ цæрæнуатон-коммуналон хæдзарад. Уый у цæрджыты уæднцойад æмæ республикайы экономикæйы ахсджиаг хай. Сæйрагдæр фарстатæ уый фæдыл обсерæг кодта республикайы Сæргълæууæг Сергей Меняй-

ло. Цалдæр къабазы нæ кхуы бафтыд бынтондæр нырыккон фидонтты хуызмæ рахизын. Афтæ, республикайы æппæт уæзæгдзæрæн къабаз æмæ цæрæнуатон-коммуналон хæдзарад фидонтæ иссынц æрмæст æнæрмæджы хыгъды хуызы. «Сбербанк»-имæ æмархайдты руджытæ скъолаты æххæстгонд цæуы проект «Классная карта». Арæст цæуынц æхсæнадон транспорт сифтонг кæныны мадзæлттæ, – загъта Дзанайты Барис.

ГÆБУАТЫ Галинæ

Дзырды фарн

Хъуамæ лæг йæхицæн аргъ кæнын фæраза.
Лæгæн сæр куы уа, уæд уый æгъгъæд нæу –
уыцы сæры ма хъахъхъæнын дæр хъæуы.

МАМСЫРАТЫ Дæбе

Боныхъæд

Gismeteo-йы бæрæггæнæнтæм гæсгæ, 1 октябры ранæй-рæтты уардзæн. Уæлдæфы температурæ – 10-15 градусы хъарм.

Боны дæргъ – 11,48

Хурыскаст – 05,58
Хурныгуыд – 17,45

Валютæйы аргъ

Доллар – 84,91
Евро – 96,05

12 +

Бастдзинадтæ

Колумбиаг фыссæгимæ фембæлд

РЦИ - Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд ирон литературæйы бындурæвæраг Хетагкаты Къостайы æмдзæвгæты æмбырдгонд испайнаг æвзагмæ ратæлмацгæнаг Рубен ДАРИОНИМÆ.

Колумбиаг фыссæг æмæ тæлмацгæнаг Рубен Дарио Цæгат Ирыстонмæ ссыд фыццаг хатт, фæлæй йæ истори æмæ культурæимæ базонгæ Къостайы æмдзæвгæтæм гæсгæ. Республикæйы йын бæцæттæ кодтой мидисджын программæ, сæйрагдæр та – Къостайы æмдзæвгæты æмбырдгонд испайнаг æвзагыл кæй рацыд, уымæ Цæгат Ирыстоны паддзахадон университетмæ æппæт æрбацауджыты дæр базонгæ кодта.

Сергей Меньялло уазæгæн бузныг загъта, ирон национ культурæйæн акаг аргъ кæй кæны, ирон литературæ кæй парыхат

кæны, цытджын Къостайы ном нымæд кæй у, уый тыххæй. «Ирон зæххыл дыл æхсызгонæй æмбæлын, бузныг де сфæлдыстадон куысты тыххæй. Уымæй национ культурæ парыхат кæныс. Истори æмæ

традициты фæрцы адæмтæ хуыздæр базондзысты кæрæдзийы, дæ бавæрæн егъау у ацы хуыздæгмæ. Испайнаг кæсджытæ, кæмдæр Уæрæсейы чысыл Ирыстон кæй ис, уый дæ тæлмацы фæрцы базон-

дзысты», – загъта республикæйы Сæргълæууæг.

Рубен Дарио куыд радзырдта, афтæмæй испайнаг æвзагмæ Къостайы рæнхъытæ куы тæлмац кодта, уæд Ирыстонæн йæ бакаст, йæ æрдз, йæ

уд нæ уыдта, фæлæй стыр Поэты сфæлдыстады фæрцы æппæт уыдæттæ банкæрдта. «Горæт Боготайы Къостайы æмдзæвгæтæ испайнаг æвзагыл куы зæлдысты, уæд адам æнкæрдтой Хетагджы-фырты улы рыст, йæ уарзондзинад йæ райгуыра æмæ, дунемæ, æрдзмæ. Арф æнкæраентæ ахæм хуызы рæгъмæ чи хæссы, уыцы поэт у æмбæг цытджын», – фæбæрæг кодта боливиаг фыссæг æмæ тæлмацгæнаг.

Уазæг уырыссаг æмæ испайнаг æвзæгтыл бакаст Къостайы поэмæ «Фатимæ»-йæ скъуыддзаг, Сергей Меньяллоæн балæвар кодта йæ къухфыстимæ Хетагкаты Къостайы æмдзæвгæты æмбырдгонд испайнаг æвзагыл.

Ирон æвзаг æмæ литературæ парыхат кæныны тыххæй Рубен Дарио Сергей Меньяллоы къухæй райста «Ирыстоны намсысæн»-ы майдан.

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг æмæ Хицауады пресс-службæ

Æнæниздзинад хъахъхъæнынад

Рынчынтæ фæкъаддæр сты

Тарнизæй фæрынчыны цаутæ Цæгат Ирыстоны дыууæ хатты фæкъаддæр сты. Ацы низ нæ республикæйы радæр куыд парыхат уыд, ныр афтæ нæл у. Уæллай æхсызгон æмæ ахсджиаг у, рынчын сывæлæттытæ нымæц дæр цалдæр хатты кæй фæкъаддæр, уый.

Низæй фæрвæзынаг фæзынд ног медицинон гæнæнтæ. Сæ фæрцы рынчынты кæцыдæр ха-йæн сæ бон у, æмæ сæхи дзæбæх кæной хæдзары, дохтыртæ та сæм кæсой дæррдзæфмæ уагæй æмæ сын видео-бастдзинады фæрцы амонной дзæбæх кæныны мадзæлттæ. Афтæмæй, рынчын стационары иудадзыг уа, уый нæл хъæуы.

Видео-бастдзинады фæрцы цæст дарæн ис, низæй сдзæбæх кæныны фæндагыл лæуд чи у, ахæм рынчынтæм. Низы бактеритæ сæм нæл вæй-йы, сæхи дарддæр дзæбæх кæнынц æмæ се 'нæниздзинад зæрдæхсинаг нæл у. Афтæмæй, дзæбæх кæныны ацы хуызæй пайдæ кæныны фæрцы, йæ низæй чи аирвæзт, уыдонны нымæц кæны зынгæ къаддæр. Пациентæн уый амонны, хуымæтæг адæймаджы цардыуагæй цæрын, куыстмæ, ахуырма, адæмы 'хсæнмæ цæуын йæ бон кæй у, уый, – загъты Фтизиопульмонологийы республикон клиникон центры боньгон стационары æмæ видео-цæстдарды кабинеты дохтыр-фтизиатр **Анастасия Иващенко**.

Рынчын хæдзары йæхи дзæбæх кæны, зæгъгæ, уæд уый афтæ нæ амонны, æмæ йæхæдæг йæ низы ныхмæ лæгæй-лæгмæ тох кæны. Амынд рæстæгмæ гæсгæ уый видео-цæстдарды фæрцы фембæлы йæ дохтыримæ, æмæ йын уый бацамоны, цавæр графикмæ гæсгæ æмæ цы хостæ хъæуы нуазын дарддæр, ома, стационары йæхи куыд дзæбæх кодтаид, раст афтæ, æрмæст – хæдзары. Хадзарæн, дам, йæ кълутæ дæр æххуыс кæнынц. Фæлæ хæдзары

та, уыцы видео хуымæ æрбарвита дохтырма.

– Ивгъуыд рæстæджы кой куы кæнæм, уæд 2015 азы алы 100 мин адæймагæй тарнизæй рынчынты нымæц уыд 45.5. 2025 азы бæрæггæнæнтæм гæсгæ та уыцы нымæц у 19.6.

Рынчынтæн нæм уыд 278 бынаты. Ныр уыйбæрц нæл хъæуы, 70 бынатæй сæ фæкъаддæр кæндзыстæм, æмæ ма баззайдзæн 151 бынаты, – загъты Фтизиопульмонологийы республикон клиникон центры

уагæй дзæбæх кæныны мадзæлттæ. Уымæ, дохтыртæй алчидæр ис йæ куысты уæлхъус, къаддæр дæр нæ фесты.

– 72 сахатмæ нæ бон у рынчынты уавæр сбæрæг кæнын æмæ медицинон хатдзæгтæ скæнын. Ис нæм компьютерон томографийы дыууæ аппарата, нырыккон гæнæнтимæ бактериологон лаборатори. Аразæм скринингы тесттæ. Стæй къуыримæ адæймагæн бацамонæм дзæбæх кæныны мадзæлттæ, – загъты поликлини-

кон куысты фæдыл сæйраг дохтыры хæдывæг **Æгуы-зарты Маринæ**.

Бæрæг куыд у, афтæмæй дохтыр низ цас раддæр рабæрæг кæна, уый бæрц къаддæр бахъуыздæн рæстæг рынчынты сдзæбæх кæнынæн. Уымæ гæсгæ, специалисттæн рынчынты канд дзæбæх кæнынæй сæ куыст нæ хицæн кæны, – стыр æргом здахынц низы профилактикæмæ.

– Профилактикæ у алцæмæй дæр сæйрагдæр. Низ йæ райдайæны базонхыл архайынц нæ поликлиникæйы фыццаградон кълæхæны дохтыртæ. Алы ногтуырдаг дæр арæндонны хуымæ арæзт цæуа прививкæ БЦЖ, стæй, сывæллонхыл авд азы куы рацæуа, уæд та – дыккаг хатт. 1-7-аздзыд, стæй та 8-14-аздзыд сывæлæттæн, уый фæстæ та 18 азæй уæлæмæ хистæртæн – алкæмæн дæр йæ кармæ гæсгæ хуымæ арæзт цæуой флюорографи æмæ æнæниздзинад иртасæн æндæр медицинон мадзæлттæ, – загъта Кобесты Николай.

Абон низы парыхат бауromын бантыст. Фæлæ дарддæр дæр цæмæй афтæ уа, уый тыххæй хъæуы низ йæ афоныл бæрæг кæнын, дзæбæхгæнæн мадзæлттæ кæронмæ аразын. Аразæм скринингы тесттæ. Стæй къуыримæ адæймагæн бацамонæм дзæбæх кæныны мадзæлттæ, – загъты поликлини-

Арина МАРТЫНОВА

Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламенты хъусынгæнинаг

Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламент хъусын кæны æхсæнадон минæвæрттæй Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Тæрхонгæнджыты квалификацион коллегийы уæнгтæн иу бынаты сугæгды тыххæй.

«Уæрæсейы Федерацийы тæрхонгæнæг оргæнты æмбаланы тыххæй» Федералон законæй æмæ Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламенты 2008 азы 31 январы №58/4 Уынаффæйæ фидаргонд Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Тæрхонгæнджыты квалификацион коллегийы уæнгты тæрхонгæнæг минæвары тыххæй уагæвæрдмæ гæсгæ æхсæнадон ми-

нæвар уæвын сæ бон у, Уæрæсейы Федерацийы граждæнтæй 35 азы кæуыл сæххæст, уæлдæр юридикон ахуырад кæмæ ис, хæлддзинады азтæ кæмæн нæй, паддзахадон æмæ муниципалон службæйы бынæтты лæуд чи нæу, паддзахадон æмæ хиисбонадон организацион-барадон формæтæ нæ хынгæйæ уыцы уагдæттæ æмæ организацион адвокатты æмæ нотариусты разамонæг чи нæу, уыдонæн.

Æхсæнадон минæвæрттæн нæй фæсарæйнаг граждæны (дæлхицауад) уæвыны бар кæнæ цæрыны бары гæххæтт, гъе та Уæрæсейы Федерацийы граждæнæн фæсарæйнаг паддзахæды иудадзыг цæрыны

бардæттæг æндæр гæххæтт. Æхсæнадон минæвæрттæ уæвын сæ бон нæу ахæм адæймагтæн: уæлдæр амынд домæнтæ чи нæ æххæст кæны; йæ тæрхон законны уагæвæрдмæ гæсгæ ист кæнæ мынаггонд кæмæн не 'рцыд; тæрхондон æнæархайынхъомыл кæй банымадта кæнæ тæрхондонмæ гæсгæ йæ архайынхъомыл арæнæвæрд кæмæн ис; фæсарæйнаг агентты хыгъды реестры чи ис; наркологон кæнæ психоневрологон диспансерты хыгъды чи лæууы.

Уæлдæр профессионалон ахуырады уагдæттæй юридикон ахуырады программæйы паддзахадон аккредитаци кæмæ ис, Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы национ организациатæн, Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы регистрацион æмæ федералон закон «Æхсæнадон иугæндты тыххæй» æххæстгæнæг æхсæнадон иугæндтæн сæ бон у законны домæнтæн дзуаппæттæн фæйнæ иу кандидаты æрбадæттын æхсæнадон минæварæй Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Тæрхонгæнджыты квалификацион коллегимæ.

Кандидатты размæкæнынæн æнæмæнгхъæугæ æрмæджытæ (ахуырадон уагдон, национ организаци кæнæ æхсæнадон иугонды коллегиялон æмбырды протоколæй рафыст кандидаты æхсæнадон минæвар скæныны хорзамынды тых-

хæй; кандидаты къухæй фыст курдиат æхсæнадон минæварæй нысаныл æмæ уый фæстæ Тæрхонгæнджыты квалификацион коллегийы куысты архайынхыл разыйы тыххæй, уым амынд цæуынц мыггаг, ном, фыды ном, райгуырды бон, ахуырад, службæ кæнæ, сæйраг куысты цы бынат ахсы уый, цæрæн-бынаты адрес, телефон; Уæрæсейы Федерацийы граждæны æвдисæндары кôпи; кандидаты уæлдæр ахуырады дипломы кôпи; кандидаты фæллойадон чыныджы кôпи; кандидаты характеристикæ йæ фæстаг куысты бынатæй; психоневрологон æмæ наркологон диспансертæй медицинон справкæтæ; кандидаты æнæниздзинады тыххæй хатдзæг; автобиографи; справкæ тæрхонгонд уæвын (нæ уæвын) æмæ (кæнæ) уголовон фæдылдзуйы уæвын, кæнæ уголовон фæдылдзуйы нæл уæвыны тыххæй; юстицийы хуыддаджы æххæстгæнæг хицауады федералон оргæны территорион оргæнæй лæвæрд рафыст адвокаттæ æмæ нотариусты реестрæй) лæвæрд цæуынц 2026 азы 9 ноябры онг Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламентмæ ахæм адресыл: 362038, г. Дзæуджыхъæу, Сæрибары фæз, 1 хæдзар.

**ТУСКЪАТЫ Т.Р.,
Республикæ Цæгат
Ирыстон-Аланийы
Парламенты Сæрдар**

Æмбырд

Хъæуы архайын ногдæр мадзæлттæй

Уыд Дзæуджыхъæуы наркотикты ныхмæ тох кæнынны къамисы æмбырд. Амыдта йæ горæты бынæттон хиуынаффæйы администрацийы сæргълæууæджы хæдывæг **ХЪАЗЫБЕГТЫ Руслан**. Доклад дзы скодта ахуырады управленийы разамонæджы хæдывæг **КЪОРНАТЫ Арсен**.

кæй хъæуы, зæгъгæм, квест æмæ тренингæй. Уымæй уæлдай ма стырдарæг æргом аздахын хъæуы уыцы фарстайы бинонты, ахуыргæнджытæ æмæ психологты æмгуыстадмæ.

Хъæддаг гæн кæм рæзы æмæ йæ куыд бæрæг кæнынц, стæй йæ сæфынц, уый тыххæй æмбырды архайджытæн радзырдта Дзæуджыхъæуы Цæгат-Ныгуылæйнаг æмæ Терчыфалейы районты администрацийы сæргълæууæг **Игорь Шаталов**. Загъта, 2026 азы æртыккаг кварталы Чмийы хъæуы кæй ссардтой æмæ ныццагътой гæны 600 кутæрæй фылдæр. Горæты иудадзыг дæр цæстдард цæуы агъуыстыты култыл, бырутыл æмæ æндæр объекттыл наркотиктæ æмæ æндæр хъылма хæбæрттæ пропагандæ кæнынмæ. Афæдзы райдайæ-

Ахуырад

Цымыдисаг экскурси

Дзæуджыхъæуы паддзахадон бирæкъабазон техникумы «Æнæнхъæлæджы цаутæй хъахъхъæнынад» («Защита в чрезвычайных ситуациях»), зæгъгæ, уыцы дæсныиадыл ахуыргæнаг студенттæн уыд цымыдисаг экскурси.

Фидæны специалисттæ бабæрæг кодтой Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы «Зынгсирвæзтыты иртасæн лаборатори»-йы зынгсирвæзтыты ныхмæ федералон тæрхонадон-экспертон куæндон, стæй зынгсирвæзтытæй ирвæзынгæнæг 2-æм хай. Лабораторийы студенттæн радзырдтой экспертты куысты тыххæй бæстон æмæ цымыдисаг хæбæртæ: куыд иртæст цæуынц зынгсирвæзты ахосæгтæ, зынгсирвæзты-техникон тæрхонадон экспертизæтæ куыд арæзт цæуынц, зынгсирвæзты æдасдзинады къабазмæ хауæг продукцийы сертификаци æмæ æндæр ахæмты тыххæй.

Ахуырдауатæн равдыстой сæрмагонд техникæ, уымæ, криминалистты куыстæн хъæуæг ифтонггæрттæй æххæст тæрхонадон-экспертон машинæ, стæй зынгсирвæзтыты

бынæттæй ист объекттæ иртасыны нырыккон фæрæзтæ.

Зынгсирвæзтытæй ирвæзынгæнджыты æрвылбо-

ны куыст æмæ царды фæткимæ базонгæ уæвыны фæдыл экскурси адардæр зынгсирвæзтытæй ирвæзынгæнæг 2-æм хайы.

Студенттæн равдыстой хъахъхъæнæн бæстыхæйттæ, ахуыргæнæн кæстæстæ æмæ сæрмагонд техникæ. Фæсивæдæн радзырдтой, зынгсирвæзтытæ куыд хуыссын кæнынц æмæ, æнæнхъæлæджы цаутæ аиуварс кæныны тыххæй цавæр ифтонггæрттæй пайда кæнынц, уый.

Лабораторийы хицауы хæдывæг **Танделаты Изабеллæ**, экскурсийæн хатдзæгтæ кæнгæйæ, бафиппайдта, фидæны специалисттæн уый кæй у ахадгæ.

– Зынгсирвæзтытæй хъахъхъæнæнæн дæсныиад чи равæрста, фидæны уыцы специалисттæ æхæм экскурситы фæрцы сæ теоретикон зониндзинæдтæ сбæттынц практикон ахуыримæ æмæ хæстæгдæр базонгæ вæййынц дæсныиады сусæгдзинæдтимæ, – загъта Танделаты Изабеллæ.

УФ-йы Æнæнхъæлæджы уавæрты министраты цæгатирыстойнаг сæйраг управленийы пресс-службæ

Куыд радзырдта, афтæмæй 2025-2026 ахуыры азы дæргы горæты скъолаты алфамбылай сбæрæг кодтой никотинимæ

хæццæ продукци уæй кæнынны 344 фæзуаты, загъта, тамакойы хуызтимæ профилактикæйы ногдæр мадзæлттæй пайда кæнын

нæй нырмæ уал ахорæнæй сæхгæдтой 140 ахæм фысты.

Нæ уацхæссæг

Юбилей

Æнкъараг зæрдæйы рухсхæссæг хъуыдытæ

Адаймаг райгуыры зæххыл, зæдау, сыгъдаг уд æмæ зæрдæимæ. Барæвдауың æй мад æмæ фыд. Фæрæзы уыдоны лæмбынаг хъусдардæй, сæ узæлдæй. Раст арахстджын хосздау йæ уис кувд фæхæссы, лидинагдонмæ цæстдарæг уардитаг кувд бæстон фæзиы, афтæ ныййарджытæ дæр сæ кæстæрты сахуыр кæныңц, царды фидауджынай цы ис, уыдоныл — зонд æмæ зæрдæйы тæгтæ æхсидыныл.

Хъомылады ахæм миниуджытæ та рæзгæ фæлтæры аразыңц, хорз æвзæрæй кувд иртасгæ сты, уый æмбарыны зондыл. Æмæ, царды хъæбысы цы саби фæрæзы, уый свæййы сæ уд-лæууæн, сæ ныфс æмæ æнцой. Йемæ фæбæттыңц се 'ппæт бæллицтæ, хъуыдытæ æмæ хысмыæты фæндæгтыл сæ раз-мæ æвæрд нысантæ. Гъе, ахæм зæрдæйы уаг æмæ цардмæ цæстæнгасы хицау у нæ уарзон æмкусæг, йе 'нкъараг зæрдæйы уагæй, цæстуарзондзинадæй, йæ алыварс адæмы йæ хъæбысы æрбакæнынмæ цæттæ чи у, уыцы сылгоймаг, УФ-йы Фыс-джытæ æмæ Журналисты цæ-дисты уæнг, Цæгат Ирыстоны культурæйы сгуыхт кусæг, газет «Рæстдзинад»-ы хистæр уацхæс-сæг **Бызыккаты Земфирæ**.

Хуыцау ын балæвар кодта хæрзуд, æнкъараг æмæ æргом зæрдæйы миниуджытæ: цар-дæн, æрдзæн сæ фæзындтытæ, адаймаджы миддунейы хорзæй æмæ æвзæрæй цы ис, уый ирта-сынмæ иттæг рæвдз чи у, ахæм рæсугъд миддуне. Йæ гуыраен суадон та у йæ уарзон хъæу Елхот. Йæ хæдзар æмæ хъæ-убæсты цы фарн æмæ æгъдау æрæййæфта, уыдонæй сæры-стыр æмæ буц у алкæддæр. Ли-рикон зарæг æмæ ирон дзырды цы тафс ис, уый та йын базонын кодтой йæ ныййарджытæ Ладæ æмæ Мария. Абон дæр ма Зем-фирæ хорз хъуыды кæны, йæ фыд-иу колхозæй куы æрцыд, уæд-иу ын йæ уæнгты фæллæд фæсұрынаг чызг йæ фæндыр кувд райста, æмæ-иу Ладæ йæ цагъдмæ кувд аив кафыд, стæй-иу иумæ рæсугъд хъæбатырты зарæг куы систой, уæд та сын-иу æрдз дæр хуры тынты хъæзтæй, лидинджыты æхцон сыбар-сы-бурæй йæ арфæ æрвыста. Рæ-сугъд уд æмæ зæрдæ кæмæн уа, уыцы адæймагæн царды фæ-цудыныл тæссаг нæу, зæгъгæ-иу, араæх ацы ныхас хъуыста йæ хистæртæй. Ныр йæ кары бæр-зæндæй куы акæсы, уæд йæ хис-тæрты ныхас араæх æрхуыды кæны. Æмæ йæ царды алы ран дæр тауы йæ уд æмæ зæрдæйы рæсугъддзинад.

Земфирæ ма сæ хъæуы ас-тæуккаг скъолайы куы ахуыр кодта, уæд хуыздæр æнкъарын райдыдта дзырды æцæг ад. Сæ ахуыргæнæг Бутаты Светланæ-иу йæ къласы ахуырдаутæн ны-вæцæн ныффыссыны хæс куы ратта, уæд-иу æй Земфирæ йе 'мбæлттæй аивдæрæй æххæст кодта. Йе 'нкъараг уды мини-уджытæ дзы-иу фылдæр хатт равдыста поэतिकон рæнхъытæй дæр.

Хъæуы скъола каст фæуы-ны фæстæ Земфирæ ахуыр кæнынмæ бацыд Цæгат Иры-стоны педагогон техникуммæ. Ам дæр йе 'нкъараг зæрдæйы уагæй арфдæр цыд литерату-рон сфæлдыстады сусæгдзи-нæдтæ базоныны фæндагыл. Æмæ ацы ахуыргæнæндон 1972 азы æнтыстыджыней каст куы фæци, уæд Цæгат Иры-стоны Хетæгкаты Къостайы но-мыл паддзахадон университе-ты филологон факультеты йæ ахуыр адарддæр кодта. Литера-турон-сфæлдыстадон куысты дæу æд æмæ зæрдæ æхсонуа цæ-хæр куы нæ кала, нæ мадæлон æвзаджы амæй-ай рæсугъддæр дзырдтæй фæлгонц аразæн æп-пæт фæрæзты руаджы поэзийы, прозæйы жанрты архайгæйæ, фæлварæнты сæрты куы нæ ахи-зай, уæд, дæу уды хигъдауæй цы дзырд равзæра, уымæн аргъ не скæндзысты чиныгкæсджытæ.

Йе сфæлдыстадон фæндаджы йæ ахæм фæлварæнты сæрты иу æмæ дыууæ хатты ахизын нæ бахъуыд. Фæлæ йын йæ фыц-цаг прозаикон æмæ поэтикон уацмыстæн лæмбынгæдæр æр-кæсинаг бынæттæм цæстуарзо-нæй йе 'ргом чи здæхта, уыцы ирон зындгонд поэттæ Плиты Грис, Малиты Васо æмæ Гаджи-ты Георай бирæ ныфсæвæрагæн ныхæстæ фехъуыста. Цæстуар-зондзинад æмæ æууæнкæвди-сæг хъуыды та æнкъараг уд æмæ рæсугъд зæрдæйы хицау, Зем-фирæйæн сты, сфæлдыстадон куыстмæ йæ разæнгард чи кæны, уыцы дыууæ базыры. Йæ фыц-цаг хæрзарæвт æмæ хæрзыылд уацмыстæ рухс федтой 1979 азы авторты иумæйаг æмбырдгонд «Судз, ме стъалы!»-йы, фæстæ-дæр ын йæ уацмыстæ бахастой

авторы иумæйаг æмбырдгонд «Цъæхдзаст райсомтæ»-мæ.

Рæстæг æмæ цард, сфæлды-стадон куыстмæ æнувыд ахаст поэт кæнæ прозаикы кæныңц æнтыстытæ æмæ сгуыхтытæм. Сæ цæстуынгæ æмæ уырниаг æвдисæнтæ та сты сæ уацмысты чингуйтæ. Ахæм хуызы Зем-фирæйы литературон æнтыстытæм куы 'ркæсæм, уæд авторты уац-мысты иумæйаг æмбырдгон-дæй, хи поэतिकон, прозаикон уацмысты чингуйтæм кæлæпхæн-гай рæзгæ цæуы. Цæуылфæнды кæнæ кæуылфæнды ма фысса Земфирæ, уæддæр йæ поэти-

кон хъæлæс арæзт у Райгуырæн бæстæ, фыдыуæзæг, æрдз, тох-вæллад хæстонты лæгдзинады цаутæ равдисыны равгмæ, мад æмæ хъæбулы, хо æмæ æфсы-мæры 'хсæн цы сыгъдæг уарзты хид ис, уый хи улы ахорæнтæй сныв кæныны хъуыдымæ. Ацы хатдзæггитмæ сразы уыдзысты, йе 'мдзæвгæты æмбырдгæнд-тæ «Æрвыг», «Зæриндаг» «Арвы чызг», «Цыкарийы уалдзæг», «Уалдзæджы цин» чи бакæса, уы-дон се 'ппæт дæр.

Сабитæ æмæ кæстæр кары скъоладзаутæн Земфирæ цы уацмыстæ ныффыста, уыцы

æмдзæвгæтæ нæ рæзгæ фæл-тæрмæ фæхæццæ сты хицæн æмбырдгæндтæй: «Зарæг æмæ зарæг», «Арвырон», «Арвы чызг», «Хуры кафт»-ы. Ам цы уацмыс-тæ ис, уыдонæй иу къорд хаст æрцыдысты рæвдауæндæт-ты хъомылгæнинагтæ æмæ кæстæр кары скъоладзауты ахуыргæнæн чингуйтæм.

Адæмæн ирон дзырдæй хорзы цæуын æмæ сын зарæджы рух-сæй сæ зæрдæтæ тавын – ацы хорзæхтæ сты Земфирæйæн йæ царды сæйрагдæр рухсхæссæг æмбæлццæттæ. Йæ бон у сæ фæрцы йæ алыварс адæмæн хъæлдзæгдзинад хæссын, фæн-дырæй æрцæгъдын, йемæ та хи кæнæ нæ поэттæй искæй æм-дзæвгæйыл фыст зарæг фæл-мæн хъæлæсæй базарын.

Уæдæ йын йе 'мдзæвгæтыл алы рæстæджыты нæ компо-зитортæ цы вокалон уацмыстæ ныффыстой, уыдон фæзæлыңц радио æмæ телеуынынадæй, сты музыкалон-инструменталон къордты архайджыты репертуа-ры.

Поэт æмæ прозаик Бызыкка-ты Земфирæйæн тæлмацы жан-ры дæр ирон æвзагмæ раивын бантыст къорд поэतिकон æмæ прозаикон уацмысы. Фæлæ ацы жанры йæ курдтай уæлдай зæрдæагайгæдæрæй разынд, номдзыд поэт æмæ зарæггæнæг Булат Окуджавайы æмдзæвгæ «Сæнæфсыры цупал» мадæлон æвзагыл зындгонд зарæггæнæг, дзæнæты бадинаг Гæджынаты Руслан куы азарыд, уæд. Ацы уацмысæн йæ оригиналон текст æмæ ирон æвзагмæ тæлмацы вариант рауадысты æмхуызон æнкъарæнджын.

Зæрдæ æмæ уды фарнæн йæ арæнтæ цас парахат сты, адæй-маджы миддунеимæ сын цы иу-дзинад ис, уый уæ кæд базонын æмæ бамбарын фæнда, уæд уæ Земфирæйы сфæлдыстад æр-кæндзæн уыцы æнкъарæнтæм. Фендзыстут ын йæ парахат æмæ уарзæгой зæрдæйы ахаст цард-мæ, адæммæ, æрдз æмæ аива-ды хæрзтæм.

Ацы бонты нæ уарзон æмкү-сæг, поэт, прозаик Бызыкка-ты Земфирæ бæрæг кæны йæ юбилей. Нæ зæрдæ йын зæгъы, сылгоймаджы фарнæй кæддæ-риддæр хайджын кувд уа. Æмæ йæ цард æмæ йе сфæлдыста-дон архайды рухс фæндтæ та нæ адæмы хорзæхæн йæ къухы кувд æфтой, уыцы арфæ йын Хуыцау æмæ йе сконд зæдтæ рахæнæнт!

ГАСАНТЫ Валери

Ног æмдзæвгæтæ

БЫЗЫККАТЫ Земфирæ

Фæндыр

*Мæ бæллицты авдæн,
Цæй, азарæм-ма!
Мæ удрæбын арфæй
Мæ зарæг цæуа!*

*Мæ зарды æллангæй –
Мæ сабивæндаг...
Уый диссаг у, диссаг –
Æгæрон йæ цард!*

*Æргомæй ныззарын
Мæ хъæлæсыдзаг
Нæ дзыллæйы кадæн:
«О, Уарзондзинад!..»*

*Мæ арфæйаг зарæг –
Уый уды хъæр у...
Ныззарæм ма иумæ:
«О, Уарзондзинад!..»*

*Æз зарыдтæн, зарын,
Зардзынæн та
Бæрæгбæтты арфæ:
«О, Уарзондзинад!»*

Нæ зонын

*Цыдæр мын нæ фаг кæны,
Цы у, уый нæ зонын...
Мæ уавæр –
Мæ хъæхъхъæнæг,
Размæ мæ сосны.*

*Мæ алыварс диссæгтæ,
Адæмы змæлдæй...
Цы нæ фехъусдзынæ
Ацы æмбæлттæй...*

Хуыздæрхъуаг

*Куыд ницы мæ рауади царды,
Куыд ницæмæн бæгзын бынтон...
Мæ алыварс адæм, тæхуды,
Сæ сæргæнтæй нæй мæнæн ном.*

*Мæ фыды, мæ мады фæндиаг
Æз ахуыры размæ цыдтæн,
Хуыздæрхъуаг алкæд куы уыдтæн,
Нæ, ницы мæ рауад цытæн...*

*Фæзæгъыңц, æххæстдзинад царды
Фæхъæуы, гæнæмæнг, лæджы,
У адæмæн уарзон, фæразон...
Уый кад у, уый номæн хъæуы.*

Æмгар

*Хорз æмгарæн нæй æмбал,
Æмæ йæ дæ зæрдыл дар:
Уый – дæ рахиз цонг, дæ ном,
Уый – дæ царды фæндагон.*

Рæстæг

*Риссы мæ зæрдæ
Рæстæджы змæлдæй,
Кæдæм ма хъæр кæнон?..
Нал дæн мæ сæргæн...*

Нæртон хъæбул

*Сызгæерин фест, бæркадхæссæг фæззæг!
Æз дæу æппындæр ницæимæ барын,
Ды Ирагн раттай зæдыхуызæн лæг,
Нæртон хъæбул – ирон гени Къостайы!*

*Æрттив, стъалы, зонды суадон, Уа!
Нæ хорз хъуыддæгты ис æдзух дæ сагъæс,
Ирондзинады рухс фæндты ахæз,
Къостайы фарн тъымы-тъыматæм ахæсс!*

Нæ райсом ну у

*Дæ дзæбæхтæй мæ зæрдæ рухс у:
Уæларвæй хуры цæст æркаст.
Æгайтдæр ма,
Нæ райсом ну у!..
Мæ уд йæ базыртыл ыстæх!*

Уарзгæ кæнын

Ды мæм фынты цыдтæ, фæлæ 'рæгмæ, Æз дæу æнкъæл куы нæ уыдтæн, æцæгдæр... Æз мæ сагъæстæ бонтæй нымæдтон. Æз дæ цурмæ мæ базыртæ цагътон. Зæгъын, тагъддæр куы бахæццæ уон, Уæд ын хойау ныххъæбыс кæнон.

Диссаг, диссаг!
Цæмæн дæм бæллын?
Сабийау дыл
Цæмæн цин кæнын?..
О, мæ дунæ,
О, ма мыл фæхуд:
Уарзты ахæсты
Бахауд мæ уд...

01.08.2023 аз

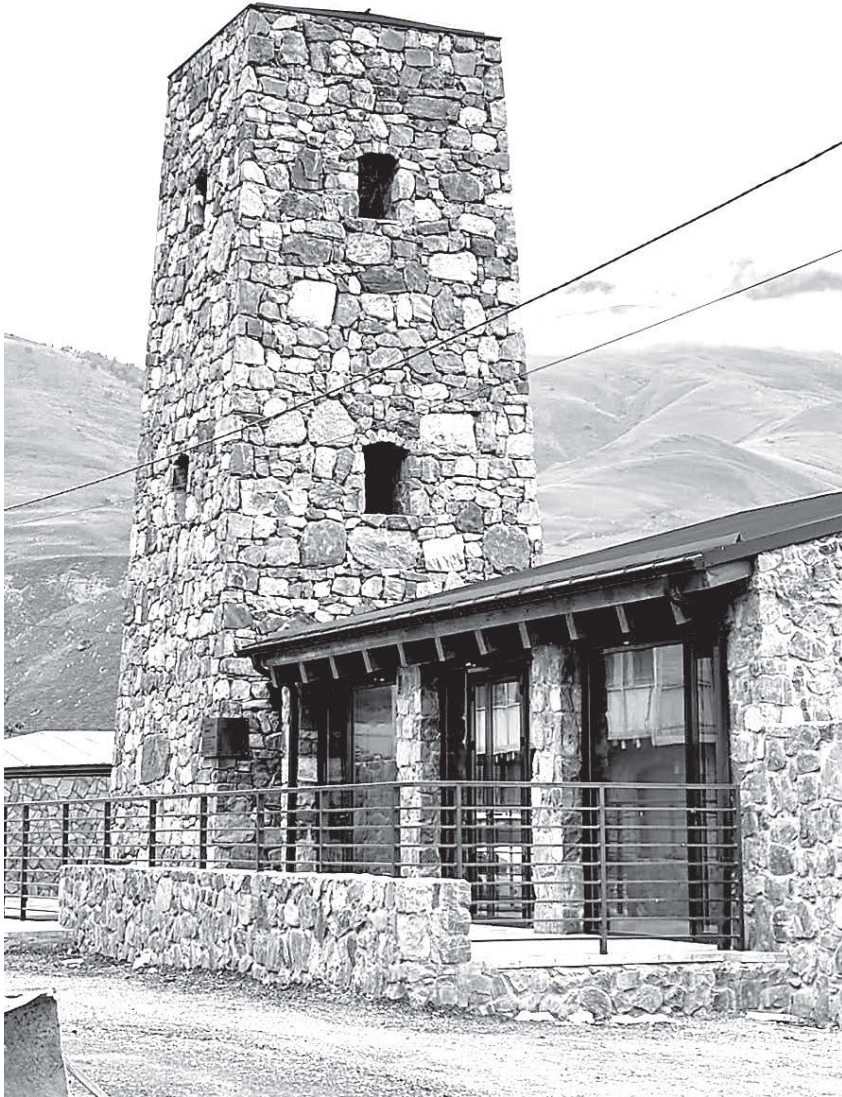
ФÆРНИАТЫ Рая,
Уæллаг Фыййагдоны
цæрæг

Фыссынц «Рæстдзинад»-мæ

Аудæг æмæ хæрзгæнæг

Адаймагæн адæм аргъ фæкæнынц йе ‘гъдау æмæ, йæ царды хорзæй цы сарæзта, уымæ гæсгæ. Мæ уацхъуыды хъайтар — КЪОМАЙТЫ Хатæхцыхъойы фырт Эрик ахæм хордзинæдтæ цас сарæзта, уыдон сты æнæнымæн. Æвæццæгæн, гуырдазæй рахаста Эрик адæмæн хæрзгæнæг уæвын. Ермæстдæр Куырттаты комбæстон цы хæрзты ба-цыд, уый тыххæй дæр у стыр арфайы аккаг.

Къомайы-фырт нырма ныр бахырт йæ лæджы кармæ, фæлæ, ас куырыхон хистæрау, у зондджын æмæ алцымбараг дардмæуынаг. Эрик сывæллонæй фæстæмæ хъомыл кодта, фыдæлтæй ра-цæуæг ирон хорз æгъдæуттæ фи-дар æвæрд кæм уыдысты, ахæм бинонты 'хсæн. Уыцы æгъдæуттæм хауы бахуызджы рæстæг цæттæ уæвын æххуысхъуаг адаймаджы фарсмæ балæууынмæ, æнæкхуы-лымпыйæ йæм де уæхск бада-рынмæ. Уыцы æвæдджиау æгъ-дау Эрик хæссы абоны онг. Æцæг ирон лæппулæг иузæрдцион у ирондзинадыл, фыдæлты уæзæ-гыл, мадæлон æвзагыл. Хорз зоны йæ уидæгтæ, йæ мыггаджы исто-ри. Бæлвырд кувд у, афтæмæй йæ фыдæлтæ быдырмæ афтыдысты хæхбæстæй, Куырттаты комæй, Лæцы хъæуæй. Йæхи æмбарын-хъом куы фæци, уæдæй фæстæ-мæ йæ бæллиц уыд, йæ фыдæлтæ кæм цардысты, уыцы хæлддзæг-тæм, сæ мыггаджы мæсыгмæ ба-зилын. Афтæ æнувыд у фыдæлты уæзæгыл. Мæнæ кувд зæгъы Эрик йæхæддæг: «Куыд зынаргъ дæ, æвæдзæ, фыдыуæзæг! Цæ æх-цондзинад банкæрын, рагон хо-хаг хъæу Лæцмæ куы 'рбацæуын æмæ мæ риуыздæг куы сцæффын, мæ фыдæлтæ цы уæлдæфæй улæ-фыдысты, уымæй, уæд! Куыд æх-сызгон мын вæййы мæ фыдæлты райгуырæн къæсы хæлддæг, бур згæ хъуына кæуыл ныббатдис, уыцы дуртæн сæ фенд дæр! Цæ-вæрддæр хъармдзинад банкæрын. Уæлмонц æнкъарæнтæй айдзæг вæййы мæ зæрдæ. Ам сты мæ уи-дæгтæ, ам ис мæ мыггаджы, мæ хæдзарвæндаджы бындур, ам ис мæ фыдæлтæн се 'нусон бæстæ, се 'ртхутæг. Мæ рагфыдæлтæ æнусты дæргызы бирæ зындзинæд-

Алагиры районæй

Сывæллон æмæ фæндаг

Алагиры районы паддзахадон автоинспекцийы куджытæ проект «Новигаторы детства»-йы активон архайджытæ æмæ æхсæнадон минæвæрттимæ сарæзтой профилактикон фембæлд программæ «Орлята России»-йы архайджытимæ Алагиры 2-æм сколайы.

Рухсæздахæн дзауматæй пайда кæныны ахсджиаг гæнæнтæ сывæллæттæн сæ зæрдыл æрлæууын кодтой Алагиры районы

автоинспекцийы фæндæгтыл æдасæй цæуыны пропагандагæнæг инспектор æмæ Мидхуыддæгты Алагиры районы хайады æхсæнадон советы уæнг **Ханайты Таймураз**.

Хуыддæгмæ йе 'хуысы хай бахаста сколайы директоры уынафæгæнæг хъомылæдон куысты фарстаты æмæ проект «Новигаторы детства»-йы æхсæнадон иугонды архайæг **Цыхуырбаты Ланæ**.

Фембæлды рæстæг уæджытæ цыбыр фæрстытæ æмæ дзуаппытæй сбæрæг кодтой сабиты зонындзинæдтæ. Уыдон баст уыдысты

фæндæгтыл фистæгæй цæуыны æдасдзинад æмæ фæндæгтыл цæуыны нысантимæ. Сабитæ сын æзфæраздæронæй лæвæрдтой иттæг хорз дзуаппытæ.

Фембæлды кæрон уæджытæ сывæллæттæн балæвар кодтой рухсæздахæн дзауматæ.

ГÆЗЗАТЫ Зæринæ,
Алагиры районы мидхуыддæгты хайады инспектор

Барадон фæтк

Сарæзтой мæнг бадзырдтæ

Уæрæсейы Æдасдзинады федералон службæйы РЦИ-Аланийы управлени, экономикон æдасдзинады управлени æмæ Мидхуыддæгты РЦИ-Аланийы коррупцийы ныхмæ архайджыты минæвæрттæ æмархайдæй баурæдтой 1983 æмæ 1984 азы гуыр д республикæйы цæрджыты барады ныхмæ архайд.

Уыдон, «Чысыл æмæ астæуккаг амалхъомæд æмæ хи амалхъомæды хъæппæрисæн æххуысы» национ проектмæ гæсгæ æххæст кæнынæн бюджетæй цы 'хцайы стыр фæрæзтæ райстой, уыдон адавтой.

Бæрæггонд æрцыд, дызæрдыджы бахауджытæ кæй сарæзтой мæнг бадзырдтæ хъæуонхæдзарæдон ифтонггæртæ 5,3 милуан сомы аргъ балхæнынæн. Уый фæстæ уыцы гæххæттытæ бахастой хъæуонхæдзарæды министрæдмæ

субсидитæ райсыны тыххæй, цæмæй, цы бахардз кодтой, уыдоны иу хай фæстæгмæ райсой.

Сæ барадхæлд архайдæй амынд адæймæгтæ бюджетæн знаггад æрхастой 2,6 милуан сомы аргъ. Оперативон-агурæг управленийы архайджыты æрмæджыты бындурыл РЦИ-Аланийы Мидхуыддæгты слестæнæн управлени УФ-йы УК-ы 159-æм статьяйы 4-æм хаймæ гæсгæ байгом кодта уголовон хуыддаг. Нырæвæкæ цæуы, дызæрдыджы бахауджытæ

ма цы барадхæлд хуыддæгтæ сарæзтой, уыцы цаутæ гæххæттыл сфидар кæныны куыст. Рагагъомæйы бæрæггæнæнтæм гæсгæ, гæнæн ис, чи рагом, уыцы знаггад уымæй фæуа цалдæр хатты фылдæр.

Уæрæсейы Æдасдзинады федералон службæйы РЦИ-Аланийы пресс-службæ

Цардæй ист хабæртæ

Чысыл радзырдтæ

Радиокомитет Дзæуджыхъæуы Максим Горькийы уынгæй æндæр бынатмæ куы аивтой, уыцы бонтæй мæ иуы Къадзаты Славик хуыддæгты ныхасæн хуыд, фæлгæ йын уæд йæ ног телефоны номыртæ нæма зыдтон. Ахæм заман æз æдзых сдзурын мæ хæлар, газет «Рæстдзинад»-ы кусæг Цыгойты Хазиммæ, уый, цыма, не стыр горæты æппæт телефонтæ дæр йæ зæрдыл дары, афтæ мæм кæсы.

— Æз дæр ын æй нæма зонын, — бамбарын мын кодта уый, — фæлгæ мæм мæнæ сæ иу номыр ис, уымæй сæм бадзур, æмæ дын æй уыдон кæд зæгъиккой, Славик кæм бады, уый. Æз афтæ бакодтон.

— Зæгъут-ма, Къадзаты Славик дæр ацы кабинеты фæбады? Мæ ныхасæмбал исдур ныхъхъус, стæй тызмæгæй загъта: — Къадзаты Славик ам бадгæ нæ фæкæны, Къадзаты Славик ам кусгæ фæкæны!

Æмæ хæтæл æрæвæрдта. Уый мæ йæхæдæг нæ базыдта, фæлгæ йæ æз мæхæдæг йæ хъæлæсæй базыдтон: уый Цомартаты Изæтбег уыдис. Æвæццæгæн, æз мæ фарста куыд сæвæрдтон, уый йын фæхъыг ис, раст мын æй нæ бамбæрста æмæ йе 'мкусæджы сæрыл рахæцъиди. Ногæй йæм нал бадзырдтон, афтæ, зæгъын, куы банхæлæ, йæхи рæсттытæ кæны, мæхинымæр, мæнæ куы сæмбæлæм, уæд ын æй радзурдзынæн...

Мæ сыхæгты чызг Виолеттæ Дзæуджыхъæуы йæ мадæн асламæй дыууæ сау туфлийы балхæдта, ныллæг зæвæтджынтæ, рагæй кæмæ бæллæгтæн, ахæмтыл, дам, кæдæй-уæдæй æнгæн хъæлæджы бамбæлдтæн. Мад сæ фырцинæй йæ уæлæ акодта, мæ тæккæ аккаг, дам, сты, æцæг мæ чысыл æлхивынц, цом æмæ дзы арауай-бауай кæнон, мæхи сæ ахъал кæнон, кæд мын ивæзгæ дæр акæниккой... Кæрты фаллаг кæронмæ дæр нæма бахæццæ ис, афтæ туфлитæн сæ бынтæ 'рхаудтой. Виолеттæ дыккаг бон горæтмæ слæбурдта, хæры бын фæкодта уæйгæнæдджы, адæмы, дам, кæдмæ сайдыстут. Æмæ туфлиты зæвæттæ тæрхæгмæ баппæрста. Уæйгæнæг ын йæ уайдзæф ницæмæ 'рдардта, уыцы уæзданæй йын загъта:

— Хорз чызг, знон дæр æмæ абон дæр нæ кæсæрыл дæ кях куы 'рæвæрдтай, уæд-иу хæрдмæ не скастæ? Цавæр дуканимæ 'рбацыдтæ, уый дæ раздæр зонын нæ хуыдис? Æз та ма дын тæфæрфæсы ныхæстæ зæгъинаг уыдтæн... Виолеттæ цæуыл-

дæр фæгуырыско, æддæмæ згъорæгау ракодта, асины фыццаг къæпхæныл цæхгæр фæзылд. Дуары сæрмæ æрттивæг стыр дамгъæтæй фыст: «Одежда для покупателей».

Фæстæмæ мидæмæ нал бадзæхт...

Уый уыдис 1966 азы Елхоты, уалдзæджы кæрон, тынг хур касти, уый ма абон дæр мæ цæстытыл уайы. Æз уæд куыстон районы газеты уалхæссæгæй. Цалынмæ нын нæ редакциян ног бæстæ-тыхæйттæ арæзтой, уæдмæ уал рæстæгмæ æрбынат кодтам Чеджæмты Русланы зæронд хæдзæртты. Мæ кусæн стъл дуаргæрон æвæрд уыд, мидæмæ нæм-иу чи цыдис, уыдоны-иу æппæты разæй æз федтон, хорз мæм зындис кæрт дæр.

Уыцы райсом æз раздæхтæн амы колхозы тракторон бригадæй, быдырон куыстытæ куыд цæуынц, уый тыххæй мæ репортаж ныффыссын хуыд, нæ редактор Таутиаты Умар мын ныффæдзæхста æвдай рæнхъы йеддæмæ, дам дзы ма уæд, нæдæр фылдæр, нæдæр къаддæр.

Бадын, хуыдытæ кæнын. Иу заман мæ сæр систон, кæсын æмæ кæрты астæу лæууы нæ сыхаг Милдзыхты зæронд ус, мидæмæ нымдзаст, йæ хъæбысы стыр урс гогаз, сырх къоппа æмæ йын сырх бохъыртæ. Усы къухы кард куы федтон, уæд ма мын æй цы бамбарын хуыд, фæгæпп ластон, пыхс мæ сæрыл рахастон.

Асины дыккаг къæпхæныл мæ кях нæма андзæвæд, афтæ ус цæхгæр фæзылд æмæ дæлæмæ уынджы стырынц, йæ цæсгом сырххулон афæлдæхт, фæстæмæ ма мæм радзырдта, цыма ныхъхъæрыдта, уййау. — Нæ, нæ, нæ... Мæн де 'ргæвст нæ хъæуы.

Уый мæнæн цы хыг уыдис, уый мæнæн куыд зын уыдис! Мæ кыхæхтæ мæ быны фæтасыдысты, мæ мидбынаты 'рбадтæн. Æрæгмæ куы здæхтæн мæ кабинетмæ, уæд мæм агурæг рацыд мæ хистæр æмкусæг Къубалты Махар, мæ уавæр мын куы федта, уæд ныккаттай кодта:

— Исты дæг риссы? Дæ цæсгомыл хуызы цыртт куы нал ис... Æз ын мæ хъаст ракодтон. Уый мæ цуры 'рбадт æмæ загъта: — Ау, æмæ дæ рох фæдис, кæм кусыс, уый? Елхот пысылмон хъæу у. Ам искæй æргæвст нæ хæрынц...

ДАУЫРАТЫ Дамир,
«Рæстдзинад»-ы иузæрдийон хæлар

Рагон къамтæ дзурынц

Уыдис æндæр дуг, æндæр азтæ...

Ацы къамтæ куы федтон, уæд та мæ ме студент-ты царды, æвзонг азты мысинагтæ сæ уалныхты айстой. Абонимæ сын абарæн дæр нæй. Уæд уыд-ыстæм егъау æмæ тыхджын паддзахады рæзгæ фæлтæр, алы фадæттæ дæр нын уыдис ахуыр кæ-нынæн, уарзон дæсныад райсына, нæ сомбон нæ сагъæсты не 'шæрста, дарддæр цы уыдзæн, куыд уыдзæн, цы нам æнхæлмæ кæсы — æппæт уыдæт-тыл чи хуыды кодта!

тыстджынæй кусы газет «Рæстдзинад»-ы, йæ уал-хуыдтæ йын арах бакæ-сæн ис газеты фæрстыл. Ацы къамы сæ хуыдисæг систа 1968 азы фæззыгон бонтæй иуы, Мæздæджы районы бынæттон зæхкус-джытæн сæ курсимæ æх-хуысгæнгæйæ.

Рæстæджы дугъæн бау-

Цы къамтæ уынут, уым сæ бинаг хуызисты цæст æрцахста ЦИПУ-йы фило-логон факультеты уырыс-саг-ирон хайады цып-пæрæм курсы студентты нырыккон ирон æвзаджы ахуыргæнæг Тахъазты Ха-румимæ. Мæхи курсæй иу аз фæстæдæр цыдысты, æмæ дзы кæйдæрты ба-зыдтон — Битеты Манайы, Цгъойты Хазбийы, Сагеты Фатимæйы, Цомартаты Изæтбеджы, Бекъуырти Валыи, Фæрниаты Мæди-наыи (бирæ азты дæргъы фæкуыста «Рæстдзинад»-ы корректорæй), Дзасох-ты Русланы, Гæджына-ты Танайы... Хыггæн, азтæ цæуынц, рæстæг йæ куыст кæны, уыцы æрыгон, цардбæллон фæсивæдæй чидæртæ нал сты нæмæ, рух дзæнæтты уæд сæ бынат. Нал сты не 'хсæн Багаты Аврам æмæ Цо-мартаты Дунетхан дæр (уæллаг къамы). Аврам уыди йæ курсы фæском-цæдисон разамонæг, Ду-нетхан та курсы старостæ. Аврам бирæ азты дæргъы æнтыстджынæй фæкуыста «Рæстдзинад»-ы сæйраг редакторы хæдивæгæй, уыдид нæ республикæйы фæлтæрдджындæр æмæ дæснындæр журналисттæй иу, иттæг хорз зыдта йæ мадæллон ирон æвзаг æмæ æппæт хырутæй дæр ар-хайдта, цæмæй рæза,

хъæздыгдæр æмæ рæ-сугъддæр кæна. Дунетхан та басгъухт курдиатджын поэтессæйæ, йæ фæстæ ныууагъта мидисджын по-этикон уацмысты чингуы-тæ. Уыдис диссаджы арæхстджын ахуыргæ-нæг, Раздоджы астæуккаг сколайы 45 азы бакуыста. Йæ чызг Галинæ абон æн-

ромæн нæй, уый никæмæн ма бантыст æмæ бантыс-дзæн. Фæлæ ивгъуыд азтæ, бонтæ æмæ цаутæ нæ рох кæнын та нæ бон æмæ нæ бар у. Уый нæ зæрдыл дардзыстæм кæд-дæриддæр.

ХÆМЫЦАТЫ Морис

РЕКЛАМÆ, ХЪУСЫНГÆНИНÆГТÆ

Обслуживание колонок и котлов. Тел.: 8-961-821-90-88.		Хиуæттæ æмæ хæс-тæджытæ хыгзæрдæйæ хъуысын кæныны, сæ зы-наргъ Токаты Харито-ны фырт Сафарбеджы афæдзы канд кæй уы-дзæн сабаты, 3 октяб-ры, Дзæуджыхъæуы, Кутузовы уынджы, 83-æм хæдзары 4-æм корпусы, уый.
Оказываю услуги электрика качественно, надежно. Все виды работ с гарантией. Выезд и консультация бесплатно. Тел.: 8-918-702-00-82 (Казбек).		Покраска ворот компрессором, не снимая ворот. Тел.: 8-918-706-65-15 (Казбек).
Выполняем ремонтные работы: шпаклевка, обои, карнизы, откосы, покраска, ламинат. Тел.: 8-989-039-78-89 (Казбек).		Номыры радхæссæг редактор — Дедегкаты Зæлиня . Дизайн: 1-аг фарсæн — Гуычмæзты Зæринæ ; 2-аг фарсæн — Халиты Изæ ; 3-аг æмæ 4-æм фарстæн — Рубайты Нелли . Корректортæ: 1-аг фарсæн — Хъойбайты Галинæ ; 2-аг фарсæн — Дзоцкиты Тамарæ ; 3-аг фарсæн — Гаглойты Наташæ ; 4-æм фарсæн — Кæлхуты Фатимæ .

"Рæстдзинад" цæуы къуыри 5 хатты Газет уадзы РЦИ-Аланийы Мыхуыр æмæ дзыллон коммуникациы комитет. Газет регистрационгæ, æрцæд Бастдзинады, информацион технологитæ æмæ дзыллон коммуникациы къабазы архайдмæ цæстдарды федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы 2023 азы 10 октябры (регистрацион номыр ПИ № ТУ 15-00162)	Сæйраг редакторы хæдивæг БУТАТЫ Эльзæ	Сæйраг редакторы исæн уат — 25-96-27. Сæйраг редакторы хæдивæг: Бутаты Эльзæ — 25-63-19 . Бæрзон нымæрдæр: Гапбаты Алетæ — 25-91-89 . Шеф-редактортæ: Касаты Батрадз — 25-93-74 , Абайты Эдуард — 25-99-33 . Рауагъды редактор: Гæззаты Фатимæ — 25-96-16 . Сæйраг бухгалтер: Дойаты Ленæ — 25-94-19 . Уалхæсджытæ: Саутæты Тамила, Татьяна Шеходанова (къамисæг) — 25-96-31 , Баскаты Уырызмæг — 25-91-88 , Гугкаты Жаннæ — 25-96-50 , Дедегкаты Зæлиня — 25-94-57 , Хъойбайты Галинæ — 25-90-54 , Хæмыцаты Морис — 25-93-68 , Хуыбаты Ларисæ — 25-96-31 . Сайты редактор: Хозиты Дæрæссæ — 25-90-54 . Рекламæйы хайады сæргълæууæг: Бызыккаты Зенфирæ — 25-67-03 . Корректортæ — 25-93-36 , компьютерон цех — 25-93-97 .	➢ Нæ газетæй ист æрмагæй æндæр мыхуырон рауагъды пайдагонд куы цæуа, уæд хуамæ, æнæмæнг, бæрæггонд уа, "Рæстдзинад" -æй йæ кæй систой, уый. ➢ Фыстæджытæ, кухфыстытæ, къамтæ æмæ нытæн рецензи нæ дæттам, стай сæ автортæм дæр фæстæмæ не 'рвитæм. ➢ Газеты цы æрмæджытæ рацæуа, уыдоныл бæрæдзинад хæссынц сæ автортæ. ➢ Рекламæ æмæ хуысынгæнинагты тыххæй "Рæстдзинад"-ы редакци йæхимæ бæрæдзинад нæ ис.	Редакци, рауагъдæд æмæ типографийы адрес: 362015, РЦИ-Алани, г. Дзæуджыхъæу, Къостайы проспект, 11. Мыхуыргонд цæуы акционерон æхсæнад "Ирыстон-полиграфсервис"-ы	Офсетон мыхуыр 1.88 мыхуырон сыфы. Газет цæуы къуыри фондз хатты. Индекс 53901. Тираж 2471. Заказ № 1083. Мыхуырма хуамæ фыст æрæуа — 18.00. Мыхуырма фыст æрæуа — 18.00. Email: rastdznad@mail.ru Сайт: www.rastdznad.ru
--	--	---	--	--	---